

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
belső magyarutca 408 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.
A évszámra 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhásas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmad-
szor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL :
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, nov. 4-ke. 1.

A legelső és legfőbb nehézség közöttünk nem magyar ajku polgártársaink között az, hogy kiindulási pontra nézve nem vagyunk tisztában, ilyen alkotmányunk visszahelyezése, s tovább fejlesz-
nek nagy munkáját kezdeni akarjuk.

Mi a törvényességet választottuk, ezt a joguk alkotmányos törekvéseink egyedüli biztos al-
jának. Mi a törvényességhez ragaszkodás alatt a re-
déses történelmi fejlődési alkotmányunk egész
complexumának tiszteltben tartását értjük úgy,
a mint az abban szabályozott jogi és kötelességi
viszonyok a különböző korszakok kívánataihoz ké-
pest idomítva, kifejtve átjöttek alkotmányos életmü-
folyamunk érlüktesésének utolsó fenakadásáig. De mi
soha sem állítottuk és állítjuk azt, hogy ez az al-
kotmány oly tökéletesen bevégzett mű, melyen többé
semmi javítani való ne lehessen; csak azt kívánjuk,
hogy e javítás az alapok sértetlen hagyása mellett,
azaz a társadalom valódi érdekeit képviselő nemzeti
közakarat s a szent koronában jelképezett főhatalom
törvényes formák közötti együttműködése után tör-
ténjék. S am ruházzák e magunktartására némely
divatszerű társadalmi tanok hirdetői a csökkönös
mozdulatlanság nem érdemelt czímét; ám nevezzenek
a Lajthántúli újdonsült törvényhozók megfoghatlan
következtetéssel „rebelis faj” nak: a mi rendíthetlen
meggyőződésünk az, hogy e programunk valamint
a királyi szék s a társadalmi rend minden veszélyes
rázkódtatásokról megóvásának, úgy a renddel páro-
sított szabadság, s a közjólét tovább fejlesztésének
legerősebb biztosítékát rejti magában.

S mit mondanak román és szász polgártársaink
közül azok, kik a miénktől eltérő nézetben vannak?

Némelyek, a mint tudjuk, tabula rasát hirdet-
nek s az „alkotmány-eljárás” újkeletű tanából ki-
indulva egy egészen új társadalmi rendet, új állam-
szerkezetet kívánnának számunkra alkotni.

Mások törvényekre, történelmi jogra hivatko-
znak, de azon sajátos szemelgetési modorban, hogy
elismernek és idéznek minden oly törvényt, mely
állításaik támogatására némi látszattal érvül használ-
ható; de tagadják mindannak érvényességét, a mi
nekik nem tetszik.

Igy például: szerintök történelmi jog, hogy Er-
dély a nemzeti fejedelmek alatt másfél századig
tényleg külön álló ország volt s határai olykor a
Tisza is túlterjedtek; de az aztán nem történelmi
jog, a mit pedig annyi írott törvény és nyilvános
szerződés tanusít, hogy a magyar korona területének
ezen részéhez mindig fentartotta igényét, hogy a
tényleges különállás többnyire csak egyes fejedelmek
életösszáig volt scipulálva, s hogy általában egy
oly védhatalmi viszony kényszerű kifolyása volt, mely
visszafohajtani ma egyértelmű a hazaárulás bü-
nével. Szerintök történelmi jog, hogy Erdély a Leop.
diplománál s az 1744: 3. törvényezikknél fogva az
előbb szabadon választottak helyett örökösödés sze-
rinti fejedelmeket nyert az ausztriai uralkodóházból;
de az már nem történelmi jog, hogy Erdély ugyan-
azon Leop. diploma s ugyanazon pragmatica sanctio-
nak az 1791: 6. törvényezik által magyarázott ér-
telmében, mint a magyar korona területének száza-
dok óta kiegészítő része tért vissza a magyar kirá-
lyok uralkodása alá. Szerintök másíthatlan érvényes-
ségi törvény, hogy 1848-ban a különböző osztályok
és nemzetiségek közt addig fenállott válaszfalak le-
rontatván, a jogegyenlőség elve a hon minden pol-
gárára vallás-, nemzetiség- és osztály-különbség nél-
kül kiterjesztett; de az aztán nem törvény, mely
a szabad földbirtok s az alkotmányos élet áldásait
éppen csak azon határozomány csatornáján árasztotta
ki a Királyhágón inneni kiváltságatlan osztályra,
mely határozománynál fogva Magyarország szent ko-
ronájának területi egységét visszaállította. Egy szó-
val szent István király végzeményének azon monda-
tán kezdve, mely szerint „regnum unius linguae im-
becille est” az 1848: 31. törvényezikig vannak
némi részben érvényes, de legtöbbnyire érvénytelen
törvények; még pedig nem azért érvénytelenek mint-
ha későbbi törvények által eltöröltettek vagy módó-

sítottak volna, hanem mivel román és szász polgár-
társainkra nézve sérelmesek. Maga az octoberi di-
ploma s az annak alapján tett kormányintézkedések
is sérelmesek, miután az 1848 előtti állapotra hivat-
kozva a román nyelvet kizárják a közhatóságok ter-
meiből.

Mi nem örömet adunk hitelt olyanféle titkos
vágyak létezéséről állításoknak, legalább a hazánk-
beli értelmes és józan román többségre nézve nem,
milyeneket azon közelebről francia nyelven megje-
lent töpirat tartalmaz, mely egy a fekete tengertől
a Tiszáig terjedő új román birodalom alapjának
megvetését föltételezi román hazánkfiaiak jelen ma-
gataratásától. Mi szeretjük hinni, hogy közülök a
nagyobb részt csak azon bizalmatlanság tartoztatja
vissza a velünk egy uton haladástól, hogy ha egy-
szer kimondják és elismerik minden fenálló törvé-
nyeink érvényességét, e praecedentiára támaszkodva
mi elég szűkkeblűek lennénk, megtagadni tőlük azon
igényeik törvénybe írtatását, melyet nemcsak az
észjog és örök igazság, de újabb törvényeinknek
lelke is megadott nekik.

E dilemmából ki kell valahára bontakoznunk,
ha azt nem akarjuk, hogy viszálykodásainkon tertius
gaudeat haeres: az absolutismus.

Mi nem tehetjük azt, hogy előbb összerontsuk
a meglevőt s azután készüljünk, előttünk ismeretlen
formák között, újat alakítani. Ez politikai öngyilkos-
ság lenne; ezt követelni tőlünk legalább is méltány-
talanság. De azt igen is tehetjük, hogy emberileg
lehető legnagyobb erkölcsi biztosítékot nyújtunk
nem magyar ajku polgártársainknak arról, hogy
semminemű kecségetések, semminemű európai állam-
combinatiókba vetett remények nem adhatnak nekik
annyit, sem nemzetiségi igényeik kielégítése, sem
általános jólétük előmozdítása tekintetében, mint a
mennyit adhat és adni fog közös hazánk alkotmá-
nyának aegise alatti szabad fejlődhetőségük.

Ök tegyék meg azt, hogy ily biztosítékok fe-
jében szünjenek meg jobb keze lenni az alkotmá-
nyunk s vele közös szabadságunk megsemmisítésére
törekvő absolutismusnak.

Egyesüljünk a törvényesség alapján a királyi
szék és haza közjavának előmozdítására.

S mind erre az előkészület legtöbb siker remé-
nyével történhetnék egy oty értekezleten, melyet kö-
zelebről javaslatba hozni bátorokdunk.

Marosszék ideigl. főkirálybirájának felirata id. kor-
mányszéki elnök ö nmlgához a helyügyben. *)

Nagyemlétságn gróf, kir. kormányzó ur!

Hivatalos tisztelettel, de egyszersmind hazafiúi megil-
letődéssel vettem az osztrák miniszteriumnak f. év július
27-kén 17187. sz. alatt kelt kibocsátványát, mely szerint a
honi törvényekben ismeretlen bélyegadó-pátens szabályai
újra hatályba vétetni és az alkotmányos tisztviselőkkel
egyetemesen nehéz felelősség alatt kezelni rendeltetnek;
s jöllehet a f. k. f. kormányzéknek f. év szeptemhály hava
16-kán 6640 számok alatt költ s általam mindenszentek ha-
va 6. tisztelt rendelete, mely mellett az érdeklött pénzügy-
miniszteri rendelet az illetők értesítése végett közöltetett a
kormányzóságra bizott nemes szék közönségéhez van intézve,
és a tárgy bővebb megvitatása, mint igen nagy fontosságu
közjogi kérdés, annak közgyűléséhez tartozik, mindazáltal
mivel a tisztelt miniszteri rendelet igénytelen személyemet
és az alá rendelt egész tisztikart anyagi és szellemi tekin-
tetben igen közölről érdekli, és az abban kitűzött fatalis,
igazán fatalis terminus egy kellő mérvű szellemi, de csekély
anyagi tehetséggel bíró tisztviselőt egész családi életre kiható
veszélyes felelősséggel fenyegeti, addig is mig ezen, a je-
len különösen sok oldalú viszonyainkhoz képest csaknem
életkérdésű tárgyat a legközelebb tartandó közgyűlés elébe
terjeszhetném, elmulasztatatlán hazafiúi, és tartozó hiva-
los kötelességemnek tartottam a kormányzósám alárendelt
széknek, s az egész tisztikarnak, az annyszor érdeklött
miniszteri rendelet által előidézett hangulata, s így a közvé-
lemény által igazolt fölterjesztéssellem illetőleg kéresemmel
nmlgód hatós pártoláshoz folyamodom.

Igen könnyű belátni azt, hogy egy absolutsticus rend-
ből, az alkotmányosba való visszamenet minden anomaliák
nélkül meg nem történhetik, s igen sok alkotmányellenes
cselekvényekkel kívánalmakkal kell találkozni, addig, mig
azokat a törvényhozás kiegyenlíti, szóval: készen lehetünk,

*) Az e tárgyhán leküldött pénzügyminiszteri intézkedés a szék
tisztsege előtt tárgyalatván, felirat indítványoztatott a tisztsege részéről,
de végre abban állapodtak meg, hogy a tisztsegen felmerült nézeteket
id. főkirálybíró gróf ö mlsza tolmácsolva egy elnökileg teendő feliratban,
melyet itt közreadunk.

és voltunk arra, hogy átalakulásunk ideje alatt az alkotmá-
nyosság ege egyszerre minden homály nélkül föl nem de-
rül, de azt még sem reméltük, hogy a politikai és tör-
vényhozó hatóságok, az azoktól külön szakmába eső pénzü-
gyminiszterium segédévé törpítettessenek, és hogy az absolu-
sticus rendszer egész a fillérezésig fenn fogna tartatni kö-
vetéseit, azonban az idézett miniszteri rendelet szerint ezek
is bekövetkeztek.

En kénytelen vagyok nmlgódni köteles tisztelettel be-
vallani, hogy az alkotmányos tisztviselőik esküje, hazafiúi
beesülete, és a már annyira kiszarolt nép anyagi érdekének
odadobása nélkül, ezen miniszteri rendeletet nem képes ér-
vényre juttatni.

1. Azért, mert a midőn ő felsége legfelsőbb akaratá-
ból kifolyólag a törvényszerű megyei szerkezet tetteleg visz-
szaállított, ezen visszaállítás által azon törvények tekinté-
lye is elismertetett, melyeken a megyei rendszer alapul, és
a melyek nélkül a megyei szerkezet életműves munkássága
lehetlenné, képtelenné válnék az 1791-iki XII. törvényezik
szerint a kormányrendeletek kizárólagosan csak az illető
megyei közönségekhez és semmi esetben sem a tisztsegehez
intéztethetvén, s ezáltal ki van mondva, hogy a kormány-
rendeletek végrehajtásáról csakis a megye közönsége intéz-
kedhetik, s e tekintetben annak tisztviselőisége csakis a me-
gyei közönség határozatától függ s így felelősséggel is csu-
pán annak tartozik, mint a melynek választása útján bírja
állomását.

Miután pedig e ns. szék bizottmánya közgyűlésileg ho-
zott végzése által szabta tisztviselői elébe, minden hivatalos
teendő körül a honi törvényeket szorosan szem előtt tar-
tani, azoktól el nem távozni, sőt honárulással bíbelgés ne-
héz terhe alatt egyenesen megtöltta, mindennemű alkot-
mányellenes adó beszédésére segédkezet nyújtani; önként
következik, hogy a tisztviselői-kar a miniszteri rendeletet
csak azon áldozattal kísérhetné meg érvényre juttatni, ha a
törvények tekintélyin kívül, azon morális kötelezettséget is
sérteni akarná, melylyel meggyéje iránt tartozik, és mely a
megyei szerkezet tetteleg visszaállításával kötelezőnek ő
felsége által is hallgatólág elismertetett. Ehez képest az érde-
kelt miniszteri rendelet a megyei szerkezetet visszaállító leg-
felsőbb intézkedéssel szemben merő ellentmondás, s annak
az alkotmányos tisztviselői általi teljesítése nem csak törvé-
nyes, de erkölcsi tekintetben is lehetetlenség, s a tisztvelő-
karnak e tekintetbeni felelőssé tétele, a kényszerítésnek oly
neme, mely sért minden erkölcsi legfelsőbb tekintetet, mely
iránti tisztelet kötelessége alól még egy absolutsticus kor-
mány sem vohatja ki magát. Különben is honi törvényeink
szerint a politiaai, és törvénykezési tisztviselők még a tör-
vényes adó kiszabásába s behajtásába sem kötelesek eljár-
ni, arra a kincstári hivatalnokok, s szükségesetében a pat-
kópnészes katonák levén kötelezve, annival kevésbé kö-
telezhetnek a törvények által soha sem ismért, az ország-
hatóság bélyegyezése nélkül, sőt tiltakozása ellenére is be-
szedetni rendeli bélyeg-adó kiszabásának és beszédésének
kezelésére, minthogy az különben is csak a megyei szerke-
zet alapjábiró kiforgatása által történhetnék, melynek egész
szerkezetéből kifolyó szelleme, az alkotmányos tisztviselőt a
közigazgatás és igazság kiszolgáltatás magosabb rendelkezé-
si foglalkozásaira utasítja, s meg nem engedti azt, hogy
az magát az adó-szedés alá rendelt kezelésnek eszközévé
törpítse.

2. Az annyszor érintett pénzügyminiszteri kibocsátvány
egy october végéig terjedő határidőt tűz ki, mely alatt
szabad leendő az eddig elkövetett áthágásoknt utolagosa az
illeték azonnali lefizetésével büntetés nélkül helyre hozni,
és rendeli, hogy a mennyiben az eddigi beadványok csotol-
ványok és hivatalos kiadványokról van szó; a megfelelő
bélyeg-jegyek az ügy-darabokra az illetékes hatóság által
utolagosan ráillesztessenek, a ha mindezek a kitűzött határ
ideig nem teljesítenének a nélkül, hogy a felektől behaj-
tással foglalkozni kellene, az illető közhivatal vétkes keze-
lője ellen intézi eljárását! Bátor vagyok teljes tisztelettel
kérdést tenni, igazságos-e? teljesíthető-e? ezen miniszteri in-
tézkedés akkor, midőn ő felsége a megyei alkotmányos
rendszert visszaállítani kegyeskedett, ezen uralkodói eljárás-
ban a nép teljes hitet és meggyőződést fektette, peresü-
gyeibe a visszaállított rendszert követte az 1860. oct. 20-tól
fogva, folyó hónap 6-ig mig nem ezen miniszteri kibocsát-
vány megérkezett, a tiltakozásnak vagy bélyegfenntartásá-
nak hírt sem halotta sőt a bélyeg-árus-helyeken sem le-
hetett volna bélyeget találni, igazságos e, hogy a miniszteri
rendelet közlése előtti bélyeg díjat megfizesse; de meg nem
engedhetve, ha igazságos lenne is, midőn az alkotmányos
tisztviselők által már kiadott pecsétek, rendelvények, hatá-
rozatok a peres-felek által beadott kérvények, s azoknak
csotolmányai, mint időleges okmányok, a peresbaj eligazítá-
sával hasznatalanná vált iratok az írástudatlan nép által
megsemmisítettek, a tisztviselők levéltárai erre alkalmat nem
szolgáltathatnak, részint mivel azokról fogalmak nem szok-
tak benn tartatni, részint mivel a hatáskörébe tartozó apróbb
ügyeket szóbeli eljárás útján minden írások nélkül szokták
a régiebb, és a kormányzás által is elnézett rendszeres gy-
akorlat szerint elintézni, van-e erő és hatalom azokat össze-
szedni s utolagosan megbélyegezni, lehet-e kormányzás-jog,
tisztviselői ily lehetetlenségre kötelezni, s az elmulasztásért
felelőssé tenni. A miniszteri rendeletnek ilyenén kívánalma
tulzárnyalja a lehetőség határát!

3. Az osztó igazságnak és minden államnak örök szabálya az, hogy minden polgár az állami terhekből azon mértékben részesedjék minőben annak javadalmaiban részesedik.

Ezen axiomát a mult évtizedben octroyozott rendszer által és úgy igyekezett megközelíteni, hogy szerfelet nagy számú hivatalokat állítván s azoknak magos fizetéseket batarozván, ezen kiadásának fedeztetése végett a peres ügyekre, okmányokra nagyfokozatu bélyeg-adót alkalmazott, a mi alkotmányos rendszertünk pedig kevés számú hivataloskodóinak csekély fizetést alkalmazván, azt a perlekedő felek által törvényeink értelmében fizetendő per- vagy választaxákkal, eljárási díjakkal kívánta szaporítani mindkét rendszer alkalmazásában el van érve azon cél, hogy az összes, kinek ügyében a tisztviselő szolgáltatást teszen, bárha különböző arányban, mert a bélyegdíj százazatokkal mulja fejtül az eljárási díjjakat!

Ezen elvnek ily módon alkalmazásából önként következik, hogy miután a kevés számmal levő és csekély fizetéssel látott alkotmányos tisztviselőknek a választaxák a nép által fizetettek, nagy méltatlanság és igazságtalanság követetnek el a peres-fél ellenében, ha még ezen fejtül a bélyeg-adót is meg kellene fizetnie mert kétszeresen lenne terhelve; tehát vagy a bélyeg-adónak el kellene maradnia, vagy a választaxáknak; amaz egy alkotmányos tisztviselő elmondott eskjé megsegezése, hazafi becsléte megsértése nélkül nem szedheti, mert törvényellenes; ezt nem engedheti, mert törvény és alkotmányserü.

Mindezen és több felhozható okoknál fogva bátorokdom nagy méltóságodnak elismert hazafiaságát alázatos tisztelettel igénybe venni, és kérni méltóztasson ő felsége előtt még bőlebbben és bővebben okadatolható felirata által kegyesen kieszközölni, hogy ezen törvénytelen, igazságtalan és kiyihetetlen miniszteri rendeletet, mely a mult rendszer ezer nemű zsarolása, a törvénytelen adónak katonaexecutiovali felhajtása által már is a tehetetlenségig kiszarolt népet végpusztulással fenyegeti és az alkotmányos tisztviselőket egész család-életére becsléte veszítetté vagy koldus. sa tenné, vissza venni kegyeskedjen. Maradok, october 27-dikén 1861.

M. Vásárhely, nov. 1. — Utóbbi időkben széke-lyeink a falukról több apró rőpiratot hoznak be a tisztviselőkhöz, melyeket közöttük az adó-executioa kiszabott csend-örök s katonák osztogatnak ki, azon titkos meghagyással, mikép ha valaki puhatolna ez iradalmi propaganda után, mondják, hogy azt M. Vásárhelyt kapták ismeretlen embe-rektől. Nem tudjuk, ha a pénzügyminiszterium és a hadpa-rancsnokság tud-e valamit e tényről? Anyi bizonyos, hogy a vármegyében is temérdek rőpirat osztatott ki ily uton, s nyolcz példányt tudunk egy főispánnal, mit a hazafiasb ér-zésű közsorsu románok szolgáltattak be. Nem kellünk ki az ellen, ha valaki saját eszméit a nép közt propagálni kí-vánja, de e propaganda titkos ne légyen, a mi nem is illik oly irathoz, mely a bécsi államnyomdába van nyomtatva, s melyről egy székely atyjunkia azt mondá: hisz ez Ismer-ling beszéde a rájkiszárhoz, rég olvastuk a lapokban, nincs miért a zsandárok osztogassák! E nyilatkozatból tudhatják olvasóink, melyik rőpiratról van szó. Hanem miután a mó-tónai közigazgatási hatóságok előtt a zsandárok s katonák ne bántsd virágok, ezen kísérlet igen veszélyessé válhat. Ki tudja ugyanis, nem kap-e módot akár minő propaganda katonai uton terjeszteni eszméit, talán oly eszméket, mit a katonai parancsnokság s a bécsi kormány is nem szívesen hallana. Mindenesetre veszélyes oly egyének általi terjesz-tése titkos iratoknak, kiket a közigazgatás meg nem vizs-gálhat, szemmel nem tarthat. Am hadd meujen, csakhogy videant consules...

Belsőszolnokmegye tisztikara s értelmisége ugy Dézsvárosa tanácsa s képviselősege october végét egy szí-vélyes ünnepély megtartására szentelték. Ugyanis szereteve tisztelt főispánunk Véér Farkas névnapját szeredán esteve testületileg a megyeháznál megköszöntették, hol is a tisztí-ka- r nevében az üdvözlés s hála szavait tiszteletbeli főjegyző zengzets ajku szónok Gajzágó Salamon következőleg tolmácsolta:

Méltóságos főispán ur!

E nemes megye tisztikarának nevében van szerencsém mlgodnak névünnepe estéjén szerencsét, boldogságot óhajítani.

Miután a teremő minden igaz embernek két életet adott, egyikül azt, mely a természetet kiszabott körében, min-denkinék szemeláltára, mint a megstírisedett pára, lassan-kint lepereg; másikul azt, mely működéseiben észrevétlenül a lélek nemesiső öntudatára hajolva, kutféjévé válik mind annak, mit e földön dicőst, megragadót szemlélhetünk, ön-kint következik, hogy mi mlgnek ugy anyagi, mint szellemi életére óhajítjuk a szerencsét, óhajítjuk a boldogságot.

Az anyagilét keveset ad, mi az emlékek nemes büsz-keségét előidézheti. Egyedül a szellem azon hatalom, mely a halandó élet düledékei között is mindig új, magasztosabb gyökereket hajtat. Nincsen-e mlgnek teljes joga, hogy a szellem ez örök életének rugékonyságát maga részére igénybe vegye!? mlgod nemesak tanuja, de tényezője vala e nem-zet felébredésének és a pillanat óra, hogy e nemzet kiöcsü-dött s további létele biztositékál a mivelődés, s ezzel kar-öltve járó intézmények részint kifejlesztése, részint újbóli me-geremtése körül anyni nemes hévvel tanakodott, önzéstelen harczoa vala minden eszmének, minden elvnek, mely e vi-lágító szent cél elérhetésére alapos reményeket nyújtott.

Es most e sürtlen ködös láthatárban igazság volna-e, ha e remények, mint nyomorult alom, egyszerre szét enyész-nének!? igazság volna-e az, hogy ki bonának hí szolgála-tában, annak megmentése s biztosítása küzdelmek között megöszülve hosszú éveken keresztül vértet, kereszt-re lássa magáts megdönthetetlen elveit fesztve a nélkül, hogy a harmadnapni feltámadás vi-gasztaló érzetétől meg ne fosztassék!? ki fogja az örömtelen életli hazafi nehéz éjjelit kárpótolni, ha többé nem kárpótolhatja a haza, melynek boldogítására azokat fel-szentelté!? Ki fogja a meggyőződésében átszellemült ver-tanu sebhelyeit begyógyítani, ha nem gyógyítja azon Isten,

kinek imádása s bevallott hitének terjesztése körül azokat nyerte!? Oh senki! Ha elvesztettük a napot, mi rendeltetése lehet a sas szemének!? Hová te-kint a szem, ha nemes vetélkedésének tárgya, a dicő nap lehanyatlott!?

Fogadjja azért mlgod szívesen megyéje tisztikarának önzéstelen üdvözlét. Adjja Isten, hogy még sokszor, s min-dig felemelkedetebb lélekkel szerencséltesselek e napot; adjja Isten, hogy évről évre örövendesebb s megnyugtatóbb tolmácsai lehessünk a két, de már törvényesnek egygyé vált haza közboldogságának s ne adjja Isten soha, hogy valaha mlgod előtt megjelenjünk ugy, hogy szemünket mlgod ha-zafiaság által megdöntött tekintetere felvetni ne merészeljük!

Véér Farkast, Belsőszolnokmegye törvényes és forrón szeretett főispánját a magyarok szent istene sokáig éltesse!!

Szónok beszédét végezve, lelkes eljenzésre tört ki az egész üdvözlő testület. Főispán ő mlg e szinmutatás nél-küli tisztekedés által mélyen meg volt hatva s meleg kö-zönetet nyilvánítá a megye tisztí karának. Elmondá, hogy válságos napokban élünk, s tán a válság e percében jelen van. A tisztviselők eddigi eljárásával teljesen meg van elé-gedve, mert a megyében a csend és rend még sehol meg-zavarva nincs. Voltak ugyan alkotmányellenes bujtogatások, de ezek a nép lelkébe rést nem találtak. Reméli, valamig csak az alkotmány értelmében kormányozhatunk, zavar nem is fog támadni. Az elfoglalt tért, míg csak lehet, megtartjuk, azután a felelősség azokat illeti, kik utánuk jönnek.

Csüörtökön főispán ő mlgá házánál ünnepélyes obé-det adott, hol a megye és város tisztí személyzete s értel-misége jelenvolt, s a lelkesnél lelkesebb felköszöntések egy-mást váltották. A disztrakoma este 6 órakor végződött.

r. l.

Belsőszolnok főispánja Véér Farkas a kormánysszé-kileg feltöltött szeszegétségi tárgyában az aispánokhoz követ-kező rendeletet bocsátott ki:

Több felőlről arról vagyok értesítve, hogy bizonyos illetéktelen és hivatalos czímet bitangoló befolyások a nagy-méltóságu kormánysszék tiszta rendelete következtében be-töltött szeszgyártást, daczára a kormánysszéki rendeletnek felszabadítgatják és a szeszgyárak tulajdonosai között van-nak olyak, a kik öbnaszunkat elébe téven azon honfi köte-lességnek, melylyel alkotmányos kormányunk tartoznak, egy oly rendeletnek, mely egyszersmind „a hon népe jövődő biztosítására egy vesztérhes inségnek kikérülésére van in-tézve,“ s tehát kétszeresen volna engedelmességgel foga-dandó és a szeszgyártást, ellenére a kormánysszéki rendelet-nek megkezdették.

Tudatom urasággal, hogy a nmglu kormánysszéknek érdeklött rendelete mindaddig, míg maga a kormánysszék által meg nem változtatik, elengedhetlenül fenn fog tartatni.

Megtettem a rendelést az illető szolgabírákhoz, hogy az érdeklött gyárosokat értesítsék és szólítsák fel, a további gyártástól rögtön megszüntésre, ellenesetben azonnal tegye-nek jelentést az illető aispán urakhoz. Feltett esetben ura-ságodnak a legkomolyabban kell föllépnie, mívégre arra utasítom, hogy oly erőt, a mely egy rendes executio tekin-tetével birjon, vévén maga mellé, a netalan ellenszegülőknek gyáreszközei közül a katlanok sisakjait, ezeknek lepecsét-lésével meg nem elégedvén, hanem elvétetvén, azokat szor-os gondviselés alatt tartassa és ezáltal az ellenszegülést tegye lehetetlenné!

A kormánysszéki rendeletnek teljesedést kell szerez-nünk, míg önmaga meg változtatandja rendeleteit.

Dézsén, 1861 oct. 26 kán.

Véér Farkas s. k. főispán.

A nyitramegyei főispán levele a kan-czellárhoz.

Nagyméltóságu gróf és főkorlárnok ur!

Folyó évi midszenthó 18-ról 15,014. szám alatt hoz-zám intézett hivatalos levelében határozott nyilatkozatot kí-ván tőlem excellenciád.

1-ör az iránt: minő kilátásom vagyon kormányzo-somra bizott Nyitramegyében a katonaujencozásnak a me-gyei tisztviselők általi végrehajtására nézve? — és

2-or az iránt: azon esetre, ha a vármegye a segéd-kezeket megtagadná, mennyire számolhat ő cs. k. felsége készségemre aboz, hogy az ujencozónak kiállítását tettleg elő fogom segíteni, és különösen minő lépéseket szándéko-zom e czelnak elérésére mind tervezni, mind végrehajtani? — figyelmeztetve egyszersmind engem arra is: miszerint az adónak a vármegyék és főispánok közremunkálásával esz-közlendő behajtása érdekében várható lépések iránt is nyi-latkozzam.

E két kérdésre azon őszinte nyíltsággal, melylyel mind magán jellememnél, mind hivatalos állásomnál fogva kirá-lyomnak és hazámnak egyaránt tartozom, következőket van szerencsém válaszolni: és pedig

az 1-ső kérdésre. Ezredéves alkotmányunk, s ezzel egy idejli megyei szerkezetünk jellegénél és számtalan tör-vényeinknél fogva a megyei tisztviselő minden hivatalos tet-teit, intézkedéseit és eljárását nem az önkény és teljhata-lom parancsai; hanem egyedül a hazai törvények, a megye közönsége végzései és határozatai szabályozzák. — Miután pedig a katonaujencozok mind száma, mind kiál-lítási módja fölött intézkedni az ország sarkalatos jogaihoz tartozik, és hogy egyebet ne emlitsék, az 1790/1: 19 és 66; — 1792: 6; — 1802: 1; — 1807: 1; — 1808: 6; — de különösen 1827: 4. törvényczikk következő szavai: „Sua Majestas Sacratissima Status et Ordines securos red-dit, quod materia Contributionis, et subsidiorum cuiuscunque nominis seu in aere, seu in naturalibus, aut tyronibus a diaetali tractatu, — quorsum hanc juxta claros articulos 8: 1715, et 19: 1790/1 tenores spectare ultro agnoscit, — in nullis, etiam extraordinariis casibus avocanda sit etc.“ — végre az 1830: 7. törvényczikk szerint jogérvényesen határozni egyedül és kizárólag az országgyűlés jogkörébe vág; — e sarkalatos jogot pedig a megyei tisztviselőknek bármily törvényellenes legfelsőbb parancsok, határozatok,

vagy pátensek kedvéért, a legsúlyosb következménytí fele-lősség, sőt honárulási bün terbe alatt feláldoznia nem szabad.

Ismervén Nyitramegye közönségének s annyi királyaink eskjé által szentesített honi törvényeinkhez szigorú ragaszkodását; bátran vélem állíthatni: hogy e tisztviselők az ország leg-sarkalatosb jogait megtagadó oct. 20 diki diploma alapjáa fektetett adó, és ujencozási parancsok teljesítéséhez segéd-kezet annál kevésbé nyújtan, minthogy ő Felsége mind az idézett diplomában, mind az országgyűlést fölcszlátó legma-gasabb kir. leiratában hazánknek a sanctio pragmatica és alkotmányos törvényeink szerinti kormányzotását ismételve kegyesen megígéri méltóztatott; — és ezek következtében igen valószínűleg tartom: hogy a megye bizottmánya tiszt-viselő karát ezen alkotmányellenes parancs végrehajtásbani közreműködéstől egyenesen eltiltandja.

Hogy azonban a részben teljes bizonyosságot szerez-zek magamnak, f. év november 4-ére bizottmányi ülést tűz-tem ki, melynek e tárgyat előterjesztendem, nem fogván késni annak eredményéről nagyméltóságodat azonnal tudó-sítani.

A 2-dik kérdésre. Alkotmányos főispánnak nemesak kötelessége örködni a fölött, ha vajjon a megye tisztviselő kara a törvényt, s a megyei bizottmány törvényes végzé-seit és határozatait hiven végrehajtja-e? s azok áthágótí fe-leltre vonni; hanem egyszersmind legszentebb kötelessége, hogy a törvényt maga is tisztelje, annak sérthetlenségét min-den körülmények között bárki ellen védelmezze, s e részben alárendeltjeinek példányképen szolgáljon. Ugyanazért ama tántoríthatlan hűségél fogva, melyet mind elődeim a leg-magasabb uralkodó ház iránt minden időben tanusítottak, mind magam is a legsúlyosb körülmények közt élttem és va-gyonom koczázatásával bebizonyítottam s mely-lyel czentul is ő felsége s legmagasabb háza, de azonképen szeretett hazám iránt is viseltetni élttem utolsó lehelletéig meg nem szünendek; elengedhetlen kötelességemül ismerem őszintén kinyilatkoztatni, hogy valamint ő felségének hazánk ősi alkotmányában és szentesített törvényeinkben gyökerező legmagasabb parancsainak hódolva ezeket lélekimeretesen teljesíteni mindenkor kész vagyok; — úgy a jelen esetben, hol a nemzet véréről és vagyonáról van szó, a tör-vényszerű országgyűlés mellőzésével önkényleg kivetett ka-tonaujencozok kiállításához tettleg semmi részben nem járul-hatok. Tilt engem ettől honi alkotmányunkra letett esküm kötelessége, tilt jogérvetem s hazám sarkalatos jogai sérthet-lensége iránti mély tisztetelem. Nem kívánhatja tőlem senki: hogy becslétem s jellemem tisztaságát törvényszegéssel megferőztesssem, s öszbeborult fejemre nemzetem átkát idéz-zem föl; lelkiismeretem furdalna, vox sanguinis cla-maret ad me.

Az ezzel kapcsolatos adókérdésre nézve végre annyit bizonyosan állíthatok: hogy mi nyitraiak mind a fentebb is idézett törvények, mind az 1741: 63. de külö-nösen az 1790—91: 19. t-cikk eme szavaiboz: „quan-titas vero Contributionis semper in Comitibus determinabitur“, megingathatlan hűséggel ragaszkodva, valamint az eddigi is katonai kárbatalommal behajított, és jövőre önhatalmulag kivetett adót törvényesnek el nem is-merhetjük, annak behajtásához segédkezet nem nyújthatunk, sőt szilárdul el vagyunk határozva, e részben egyedül az erőbatalomnak engedni.

Az előadottak szerint ez ügyben semmit sem terve-zhetek; csak a törvényes eszközökhöz szigorúan ragaszkodva excellenciád legfeljebb figyelmeztetni vagyok bátor a leg-bőlebb törvényhozó eme szavaira: „in lege quid scriptum est? quomodo legis?“ Ezt szem elől nem tévesztve ősi al-kotmányunkon s hazai törvényeinken alapuló főispáni méltósággomnál fogva, mint fejedelmem egyik hű és jogosított belső titkos tanácsosa, szoros kötelességemnek tartom egye-nesen kijelenteni: mikép nemesak napról napra mindinkább sanyargatott szégyén hazánknek, de az öszszbirodalomnak is jelen bonyolult, s könnyen örvénybe vezethető állásból ki-bontakozására egyedül eszköznek látom Magyarországi al-kotmányát egész épségében, minél előbb élethelepteni, és az országgyűlést törvényszerűen összehívni. — Lelkem mélyéből meg vagyok győződve: hogy az ily országgyűlés elébeter-jesztendő adó és katonaujencozok iránti legfelsőbb kí-vánatokat az alkotmányának utógondolat nélküli visszaállí-tása által kielégített, s ezzel megújult bizalomra kellett nem-zet a legnagyobb áldozatkészséggel teljesíteni vetélykedve sietend. Így a „katona executioa nem lesz többé szűksé-günk; így, csak is így lesznek eloszthatók a már-már kétségbeeső nemzetnek a legujjabb alkotmány és törvény-ellenes eljárások miatt támadt nehéz aggodalmi; el azon gyanuja is, mintha Nagyméltóságod eme felszólításának végeztélja nem más lenne, mint a főispáni méltóság s a megyei municipium élete ellen intézett utolsó halálos dűfés!“ — De én bizván ő Felsége igazságszeretében, igazságos ügyünk végiadálára fölött kétségbeesni nem tudok; — ha pedig reményemben csalokoznám s halom kellenék, igaz-ságos ügyünk tiszta öntudatában fölkiáltok: Victor armate! cur non properas ad necem?! Ki egyébiránt teljes tiszte-lettel vagyok Nagyméltóságodnak.

Tótmegyeren, october 29, 1861.

Kész szolgálja
gr. Károlyi Lajos m. p.
Nyitramegye főispánja.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Dézsről írják nekünk nov. 2-ról: Folyó hó 1-jén általános intézkedés törtétt a sirbalmok kivilágítására. Mel-lőzve azt, hogy estére kelve az ev. reformátusok temetőjé-ben is láthatánk valami három helyen világitást; mindnyá-bunk figyelmét főleg a szép Rózsahegy vonta magára, me-lyen a r. katholicusok sirkerité terül el. Az itteni világitás, ha nem is volt a legrészletesebb, de azért bátran elmond-hatjuk, hogy a mennyire a nagy szél miatt lehetett, számos sirbalm részestül ünnepies fényben. A mi a többi közt leg-inkább feltűnt, az egy családi sirbolt kivilágítása volt; b z-zaadva még azt, hogy e sirboltban csaknem egy óráig ti tő tűzijáték is rendeztetett a csöcselék nézők habotái- és k.ál-

tásaitól kísértette. Végül aztán az előadók, az este hősei levonultak a sirbólt ajtaja elébe, hol egy-két tucat bor nem hiányzott! Itélje meg már a tisztelt olvasó közönség, hogy ez eljárás mennyire emelhet az este ünnepélyességét, avagy éppen minő botrányt támasztott azon mivel rendtől, kik kedves látogatóik iránt kegyetlenül érzelmekkel eltelte buzgó inakönyvvél mentek a szép Rózsahegyire!

— Aranyosszéki r. levelezőnk írja nov. 1-ől: Vidékünk ez évi aug. 25-től máig, még csak jó harmattal felérő eső sem volt, mégis a rendkívüli szárazság dacára az ohajtásnak megfelelő búza, tengeri és borbéli termésnek ürvendhetünk. Ma (nov. 1-én) nyugatról terhes fellegek emelkedtek és mintegy 1/2 óráig tartó mennydörgés után lett annyi eső, a mennyi a porrá és hamuvá égett (Agg. 1. 11.) földbe velett magvakra jótékonyan hatott. 1859-ben márt. 6-án esti fél hatkor volt még nagy villámlás és mennydörgés. És most a természet egy ilyszertű játékának lehetünk ismét tanúi. Múltó a megjegyzésre! Megint két égersől van alkalmam tudósítani. Egyik Bágyonban és a másik Várfalván esett gyújtás által, de az idő csendes lévén, tetemes kár nem történt. Hát vajjon mi batorítja ezen gyújtogatókat? a nyomozás lágyasága-e? az anarchia éledése-e, vagy a bűntől perrendtartási ingatsága? Az adó executorok 8 napi itt mulatás után odább állottak.

— Az erdélyi köles- és tűzkármentő-társulat folyó évi összes biztosított értéke oct. 31-kén 10.244.026 forint volt 200.476 forint tiszta bevétellel.

— Szeben hiában Szeben, mégis exequálják benne az adót. October 30-án bevonult az exequáló katonaság és a cs. k. járási pénztárgazgatóság értesítette a város- és szék-bírókat, hogy azon esetre, ha az executioi rendszabályok kívánt eredmény nélkül maradnának, 14 nap múlva külön biztosság fog kiküldetni s ha a hátralevő okok így sem fizetettek be, a várost katonailag megszállják. A város- és székhatóság azon megjegyzéssel teszi közzé az érintett pénzügyi rendeletet, hogy több már nincs hatalmában a cs. kir. pénzügyi hatóságok intézkedéseit akadályozni s azok kéréselhetlen alkalmazásáról az adózó közönséget megóvni.

— Segesvárról értesítik a „Kronst. Ztg.”-ot, hogy Fabritius városi hitszónok ur közelebből egy pogány sirt fedezett fel s abban 53 darab római pénz.

— Placintár Dávid szamosújvári gyógyszerész hazánkba meghatva azon jeles beszéd olvasása által, melyet Danielik János püspök ő mlga mult hó 1-sőjén a Szent László társulat választmányi ülésében mondott, 6 db. cs. aranyat küldött Haynald Lajos püspök ő exejához azon kéréssel, hogy azt „Szent Péter-filler” czim alatt illető helyre juttatni méltóztassék. Ő exelja midőn e kegyeletes adományt mult hó 21-kéri levelek kíséretében Danielik ő mlgához áttette, egyszersmind maga részéről 100 forint küldött a Szent László-társulatnak.

— A „Herm. Ztg.” nehezelve írja, hogy a szász nemzeti gyűlés még mindeddig nincs egybehíva. Hir szerint a nemzet ispanja jónak látta kérdést tenni a székek- és vidékekhez az iránt, hogy az összehívásra nézve egyetérténe-e.

— A „Vaterland” szerint azon hírek, mintha Magyarország illetőleg az ostromállapottal egyjelentésű kormányintézkedések teténének, teljesen alaptalanok; ellenkezőleg még nincs végkép eltűnve a remény, hogy az utolsó órában is valamely új érintkezési pont leendő feltalálva érkező és kiegyenlítő eljárásra.

— Nagy-Váradi tanácsa és képviselő testülete a cs. pénztárgazgatóság azon rendelete folytán, mely szerint a fogyasztási adót, személyes felelősség terhe alatt maga a városhatóság lett volna köteles beszedni, oct. 30-diki ülésében testületileg lemondott.

— Budaváros tanácsához a cs. k. adóbizottmány felszólítást intézett, miszerint 24 óra alatt nyilatkozzék, be akarja-e a hátralevő adót hajtani, különben ismét alkalmaztatni fog a katonai executio. Erre a tanács és bizottmányi tagjai felmentek a kir. helytartótanácsához s kijelentették, hogy erőhatalom közbejöttése esetére hivatalukból kilépnek. Különben a „P. Napló” szerint, honnan ez adatot vesszük, Budán már exequálják a bélyegdíjakat, egyesektől is, katonai erőszak fenyegetésével.

— Ugyancsak Budaváros képviselőtestületéről olvasuk a „Sürgöny”-ben, hogy oct. 31-ki gyűlésében meghatározta, hogy azon esetre, ha a nyilvános üléseket betiltó legf. rendelet Budavárosnak is megküldetik, az összes tisztikar lemond s csak a köztekinetkekből nélkülözhetlen hivatalnokok maradnak 14 napig helyeiken, míg másokkal felváltatnának. Alkotmányos működésének utolsó jeléül a nevezett hatóság megrendelte Deák Ferencz életnagyságu arcképét a városház számára, mely czélra a város 400, a képviselőtestület pedig 200 forint ajánlott. Györgyi a kép elkészítésével megbízott festész pedig ezen összeg 20%-át a a pesti árva-intézetnek ajándékozta.

— A horvát kérdés, bécsi lapok szerint, még nincs ugyan eldöntve, de annyi bizonyos, hogy a kormány a választásleírás szigorúan fog ragaszkodni a februári alkotmány álláspontjához. E körülmény is odamutat, hogy a remény, melyet kormánykörökben a dolgok Horvátországbani kedvező fordulata iránt tápláltak, meghiúsult. Különben a zágrábi tudósítók bizonyosnak állítják, hogy az országgyűlés nagy többsége ismét föltétlenül fog nyilatkozni a reichsrathba küldés ellen.

— A „P. Li” bécsi levelezője írja, hogy a reichsrath-beli centralistáptól interpellatoria készül, melyben a miniszteriumot legszigorubb eljárásra fogják buzdítani Magyarországot irányában. Tudósító szerint a baloldali egyhírnéves tagja, pártja politikáját jellemzőleg így nyilatkozott: „Hivatalunknak ismerjük, e lázangó fajt megöröni.”

— A „Fortschritt” czimű bécsi lapot, mely „Unverschämte” „frech” stb. udvarias cizmeket nemcsak szegény újságíróknak, hanem a törvény és közhatalom nimbusával környezett méltóságoknak, kormánytestületeknek is pazarul szokta osztogatni, a m. kir. helytartótanács, hir szerint, sajtopterbe fogatja.

— A „Britische Museum” igazgatója felszólítást intézett Ghyezy Kálmán alsóházi elnökhöz, hogy küldjön egy példányt az országgyűlési naplóból a nevezett múzeum könyvtára számára. E példányt Boldog Lajos pesti könyvrökö

oly pompásan vállalkozott minden díj nélkül beküldni, hogy az egyszersmind a londoni világtárlaton a magyar könyvrökö-tes remeke gyanánt szerepelhessen.

— A m. kir. udv. kancellária utasítást küldött a kir. személyiőrökhez, hogy miután a bétszemélyes és királyi táblánál, valamint a kerületi s váltóörvényszéknél is, még csak az ülőköri állomások vannak véglegesen betöltve, a fogalmazó és kezelési hivatalokra is ajánljon egyéneket.

— A pesti kereskedőtestület által egy magyar kereskedelmi szótár szerkesztésével megbízott Ballagi, Weninger és Schuler tanár urak munkálatukat már legnagyobb részben bevégezték s az még ez év folytán meg fog nyomtatásban jelenni. Ideje is volna már, hogy hazánkban, hol államismeai adatok szerint 32 ezer kereskedő van mintegy 20 ezer segéddel, s hol még a legtörszöksebb magyar városokban is a kereskedelmi tannely, könyvvitel stb. német, irodalmunk e botrányos hiányán segítve legyen.

— A londoni kiállításra Magyarországról 230 iparos jelentkezett.

— A „Grenzboten” írja, hogy azon szerb tiszt, ki az osztrák consult párbajra hívta volt s kit ezért büntetésül Kragujeváczba bebeköztek, midőn odaérkezett, a nép válla-ra emelve vitte be a városba s koszorúkkal halmozták el, mint a nemzeti becsület bajnokait.

— A „Györi Közl.” szerint a bécsi Pázmán-intézet növendékei az új tanév kezdetével mind letették a köcsögöt s pörge kalapot, atillát, szóval egész magyar öltözetet viselnek.

— Az ilyen félretett cylinderek azonban még sem veszték el a hazai rendszabályokra nézve. A „Sürgöny” szerint ugyanis egy bécsi iparos összeköttetésbe lépett egy hamburgi kereskedőházzal a végett, hogy neki nagyobb mennyiségű avult magostetűt kalapokat szállítson, hol aztán egy kissé kicsinosítva s a behorpasztottak helyéreittetve, hajószámra fognak kivitetni Afrikába és Ausztráliába.

Hevesmegye gazdasági egyesülete folyó évi december 15—17-dik napjain termény- és iparműkiállítás fog rendezni oly célból, hogy az alkalmasnak itélendő czikkeket a londoni tárlatra fognak kiosztatni az egyesület területén szolgált jómagaviselettel eselések közt.

— Megjelent és beküldött hozzánk Müller Gyula „Alkotmányos nagy naptára 1862. évre.” Ára 1 ft 50 kr. 252 lapra terjedő tartalmát az anyaország tisztí, czim- és névtárá s választékos szépirodalmi részén kívül, 1848- és 49-dik évből történelmi jegyzetek és statisztikai adatok teszik érdekessé.

Nemzeti színház. — Oct. 30-kán: „Falusiak,” eredeti vigjáték 3 felvonásban, írta Szigeti József. Csekély számú közönség gyönyörködött — a lankadt előadásban. Hogy színészeink egy ily eredeti magyar darabban miért személyesítik a majdnem ultramagyar jellemeket külföldi öltözetben, részünkről nem értjük; mert ha Erdei gróf mint a külföld majma feeskéfarkosán és afféle lötyögő-pötyögő nadrággal áll elő, ennek van értelme, de Óvári János és Halmainak plundrában való ábrázolása ma már nem igazolható. E megjegyzésünk méltányoltatásának reményében, a további megjegyzéseket elhallgatjuk.

October 31-dikén: „II. Rákóczi Ferencz fogsága,” Szigligeti drámája. Roppant számú közönség, melyhez a vásár alkalmából vidékre bejött lelkes honfiak és honleányok igen szeretetreméltó, azaz folytonosan lelkesülő és hévvel taposó contingent szöszölgáltak.

Nov. 1-jén: „Parlagi Jancsi,” ismert népszimű, a melylyel újból megismerkedni nem nagy közönség sietett a színházba; mind a mellett a karzaton gyakori s nem mindig igazolható dörömbözés és éljenzs gyakorlata folyt.

Nov. 2-dikán: „Mátyás király lesz,” Szigligeti népszimű. A szeretetreméltó contingens ismét megjelent megpedig, úgy látszik, némi szaporodással, mert nagy szorongás vala, zártcsűtünk is elfoglaltatott vala, s illetőleg az ajtón is — bár egy szétpillantás végett — alig hogy beférhetünk vala. Ugy hisszük, ezért legkevésbbé búsl szingzagatónk.

POLITIKAI HIREK.

A turini „Opinione” Irányi Dánielnek egy cikket közli, melyben a ciklikör Kossuth nézetei mellett szollal fel, hogy előbb Velenceze, s azután Róma! Olaszország a jövő tavasszal 300.000 emberrel rendelkezend, s Kossuth is csak ekkorra tette a határidőt. Az „Opinione” erre azt jegyzi meg, hogy Viktor Emanuel kormány a több hóra terjedő időre nem vállalkozhatik semminemű kötelezettségre.

— A Noceraiban állomásozó magyar legio négy részre oszlik. Vannak huszárok, honvédek, vadászok és tűzrék. A huszárok három századból állanak 320 emberrel, a honvédek négy századot tesznek 480 emberrel, a vadászok 270 emberrel. Ehhez járul két helyi iteg 150 emberrel. Az egész létszám 1220 ember, 300 ló, 90 öszvér és 15 ágyú Szolgálatban álló tisztje van a legionak 45 megannyi jeles férfi. Parancsnoka Ihsász Dániel, segéde Szűcs százados. A huszárokat Stankovics kapitány vezényli, a honvédeket Ghidrey őrnagy, a vadászokat Reinfeld őrnagy, a tűzréket Radonich kapitány.

— Írják, hogy Grammont herczeg teljhatalommal lenne felruházva azírát, hogy Bécsben hasson oda, miszerint Ausztria mondjon le Velenczéről, melyért cserében Hercegovinával kínálják.

— A „Vaterland” turini levelezője szörnyű regényesen írja le, hogyan látogatta meg Victor Emanuel Mazzini.

— A „Patrie” kijelenti, hogy Franciaország Olaszország érdekében tartja megzállva Rómát. A többi közt ezt írja: „Nekünk állomásunkon kell maradnunk és minden támadás ellen oltalmaznunk az egyház fejének máshova nem helyezhető székhelyét; be kell végre várnunk a megoldás azon óráját, míg Istennek tetszeni fog. Engedjünk-e az olasz kormány kívánatainak vagy a forradalmi párt fenyegetőzéseinek! Nem, és pedig Franciaországnak, sőt még magának Olaszországnak érdekében nem. A pápaság egy alkotórésze Olaszország erősségének. Ha az egység a pápa ellenére megalapíttatnék, akkor Olaszország hitlen lenne tör-

ténetéhez, polgárisultságához, a nemzeti mozgalmat forradalmi mozgalom váltani fel és csakhamar fészkévé tenné Olaszországot az európai communismusnak, melynek reméltetés feje Mazzini. . . . A francia katonának jelenléte Rómában anyagi oltalom a pápaságra nézve és egyszersmind erkölcsi biztosítéka Olaszország függetlenségének. Egyik részben féken tartja a forradalmat, a másikon pedig gátolja a reactio működését. Midőn Franciaország Rómában marad, csak missioját teljesíti és oly politikát követ, mely eléje van szabva és a melytől el nem állhat.”

— Stambulban sokkal erősebben küzd most egymással a francia és angol befolyás, mint valaha. Darab idő óta, mint látszik, megint az angol vergődött tulsulyra. Ezen körülménynek tulajdonítják azon kifogásokat, melyeket Franciaország a porta által a Dunafejedelemségek uniójára nézve kívánt biztosítékok ellen tesz. E vita különben csak elméleti. Az 1859. sept. 9-iki jegyzőkönyv azt határozza, hogy az elvállalt kötelezettségek megszűnése esetére a porta és a hatalmak képviselői kényser-rendszabályokhoz nyuljanak, azon kötelezettségek pontos teljesítésének kérészkolására. A porta elegendőnek tartja, ha a hatalmak egy egy követet küldenek a török főhadvezérhez. Franciaország azt akarja, hogy a hatalmak egyenesből befolyást gyakoroljanak a teendő rendszabályok meghatározására és azoknak foganatosítására. A porta általunk már említett újabb jegyzéke folytán az értekezlet tagjai Stambulban új utasításokat kértek kormányaiktól, melyek éppen most tárgyalásokat szönek e tekintetben egymással. A végzés nem fog sokáig már késni. A moldva-oláhországi kamarák december elején fognak megnyitni. Stambulban, mint látszik, attól tartanak, hogy ezen kamarák meg fogják szavazni az uniót és ezáltal új nehézséget idéznek elő. A Poca Costa őrnagy által szitott cselszövény is, mely vérontást okozott és a moldva oláh miniszter-változást is szülte, szintén ösztönül szolgál a portának kezdeményezésére, hogy egyszerre véget vessen a diplomaiai játéknak.

— Posen, oct. 24. A lendi búcsura a hadiállap dacára 5000 ember, nagyrészt a nemesség sorából, megjelent. Noha a nemzeti öltönyt szigorun meg van tiltva, mégis sokat lehetett látni, valamint kereszteteket és sasokat a zászlókon. Vagy 6 esendőrn kívül katonaság nem jelent meg; ezek semmit nem akadályoztak, csak szemlétek, mi, meg lehet, általános elfogatásoknak lesz okozója. Az egyházban egy poseni pap végezte az isteni szolgálatot, mely után a határo- azonnal visszatért. A tiltott énekek szelében zengtek keresztet is állítottak. Kalischban rendez rómuralom van s a kozákok kedvök szerint kezelik a kancsukat. Minden börtön telve van foglyokkal s hirszerint a várakban már kivégzések is történtek.

— Varsó, oct. 27. Ma éjjel csak egy embert fogtak el. A sors Otto evang. lelkeszt érte ezutal, ki az egész mozgalom alatt lelkes hazafinak mutatkozott. Az emberek most Varsóban egy búcsuznak egymástól: „Viszontlátásra a czitadellában!” Wielopolszki lemondása nem fogadtatott el, s azon kijelentésre, hogy Suchozanettel együtt működni nem akar, táviratilag és szót kapta feleletül: „Türelem!” Az bizonyos, hogy Suchozanett nem sokig fogja jelenlétével megörvendeztetni a varsóiakat. Most Lüders tábornokot nevezik mint utódját, vagy Amerszkit. Schlenker kereskedőnek, midőn elfogták, a félmérőldnyi utat gyalog kelle tennie a hidegben és sárban, noha megkínálta kísérőit is fogatával.

— Washingtonból a „Times”-nek azon hadjáratról, mely a déli részek ellen tervezetik, ezt írják: Az october 10-én Monroe erödből a déli partok ellen indított hadjárattól nagy eredményeket várnak. Az ezen hadjáratra szánt hajók feletti parancsnokságot Davis kapitány jeles tengerészeti tiszt veendi át; az együtt működő 4000—5000 főny-százaz sereg parancsnokságával Aherman tábornok bires tüzérségi tiszt van megbízva, a tengerészeti katonák felett Reynold őrnagy parancsnokol. E hadjáratra hat nagy gőzfregát, nyolcz corvet s nagyszánu ágyunaszádok vannak szánuva, egyszóval mi sem kiméltetett, hogy e vállalat sikere biztosítva legyen.

Rio de Janeiroból érkezett legújabb tunósítások szerint az Angol- és Franciaország között egyezséről és Uruguay között másrésről fenállott egyenlenség kiegyenlítése legközelebb várható. Uruguay 4 millió 3%-tes kárpótási összeget ajánlt fel. Angol- és Franciaország megelégszenek a 4 millióval, de 5%-tes kamatot követelnek s e felett biztosítéknál a bélyeg- és vámjövedelmet. Montevideoból jött magánlevelek szerint az uruguayi kormány hajlandó e feltételeket is elfogadni.

Figyelemreméltó a következő félhivatalos közlemény, mely először a washingtoni kormánylapban jelent meg: Hiteles nyomozások folytán a kormány politikája a száraz s tengeri seregbe felveendő külföldiekre vonatkozólag a következő: Először senki sem hatalmaztatott fel Canadában katonákat toborzani, mint onnét hirkép jelentve volt. Másodszor sem franciaia, sem más európai tiszteknek nem tettek ajánlatok vagy felhívások. Harmadszor a sereg feletti főparancsnoksággal — mint Európában hírlélek — Garibaldi tábornok a kormány által meg nem kínáltott. Mi tehát az igaz ez ügyben? Először: hogy minden külföldi, ki jó bizonyítványok s ajánló-levelekkel jött hozzánk szolgálattat az unio érdekében szabályszerű feltételek alatt a kormány-nak felajánlandó, felvétetett. Másodszor: miután Garibaldi tábornok az egyesült államok honosított polgára, consulaik egyike ama jelentést tette, hogy látogatásképp hozzánk átjónni s bizonyos feltételek alatt seregünkbe lépni szándékozik. Erre válaszul adatott neki, hogy ez esetben szolgálattat ajánlata örömmel elfogadtatik, s hogy dandárnok-tábornoki rangot nyerend, melylyel Lafayette tábornok is a forradalmi háboru alkalmával felruházva volt. Garibaldi tábornok érettebb megfontolás után elhatározá magát, egyelőre szolgálattat fel nem ajánlani, de elebb-utóbb kirándulást akar tenni az egyesült államokba.”

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1-3)

Kolozsvártt, Mindszentthó 28-án, 1861.

NEW HIVALLOS.

Kolozsvártt, középútcza 456. sz.

Továbbá ajánlom

képgyűjteményemet,

(347)

Ó và s.

Hirsch Ignác.

(351)

(342)

Haszonbér.

(300)
Kolozsvártt **KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében kapható
STEIER FÜNEDV

mell-betegeknek.
Egy üveg ára 87 kr. használati utasítással
Nyílt elismerés.

[illegible]

Mint ember-barát (a) tüdő és mellbajokban szenvedőknek igen hasznos.
Wallner Ferencz, Zidlicsi birtokos.
ENGELHOFFER G. J.
 ...-ből készült izom- és ideg-essentiája.

gyógyerejű havasi növényekből készült izom- és ideg-essenciája.
Külső használatra csúszos arc- és izfájdalmak, fejfájás, szédülés, fülzúgás, keresztes-csont-fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megerőltetés és nagy menetek után általános testgyengeség, oldal-nyílások, aranyeres bántalmak ellen, és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az izom- és ideg-essentia, egy üveggel 1 ujírtért,
hasznalati utasítással együtt, valódián egyedül kapható:
Kolozsvárt Kozák Ede fűszer-kereskedésében.
T. cz. **Purgleitner J.** Gyógyszerész urnak Grätzban.

Hála-nyilatkozat.

Noha én becsét a diaceticai étetszabályoknak nagyon méltányolom, mindég szigoruan a szerint élek, minden kihágásokat, melyek az életerőre kimerítőleg hatnak, gondosan kerülök, mégis egy idő óta hivatali foglalkozásom erősebb megfeszítést igényelvén olyan gyengeséget s bágyadságot éreztem lábaimban, mely aggodmat okozott. Hídeg mosodások s ülő fürdők siker nélkül maradtak. Mivel sokatöltök, kik hasonlól elgyengüléseket Engelhofer havasinóvényekből készült izom és ideg esszenciáját használtam nem győzték elégsé diésni jó eredményét; ezen kívül több székférték is egyedül ezen szert, mint nagybecsűt ajánlották, tehát kísérletekben is használtam vettem s mivel az igazat mindenkor bátran ki kell mondani, nyíltan bevallom, hogy az Engelhofer havasi növényből készült izom és ideg esszenciája folytatatos használatának köszönöm, hogy azon életem gyengeségem nem nyugtatlan, hivatali eljárásomban akadályul nem szolgál s egy átaljában nem agaszt szavélyesebb hála-nyilatkozatomat rovom le s ajánlom azt lelkiismeretes mind azoknak kik izom s ideg esszenciájában szenvednek. — Bécs, 14-dik Január 1861.

H. A. Antal, ház és jószág Inspector.

szívélyesebb hála-nyilatkozatamat rovom le s ajánlom
gyengülésben szenvednek. — Bécs, 14-dik Január 1861.

Krombholz gyomorerősítője.
Ez oly szerencsésen összeegyeztett vegyület gyógyerejű növényekből készül és különösen az emésztő szervekre igen jó hatással, ajánlható pedig üdvös kísérőnek vadászaton, hegyiségi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegőltető igen jótékonyan foly be az egészségre.

Egy üveg ára 52 kr., két üveg bepakolása 100 kr.
Elismerés. Dr. Krombholz gyomor lique-réről.

Alolirt ámbár nem gyöngö testalkatu, mind a mellett, emesztésbajok, gyomorfájás, sokszor zsvendtem mely bajok engem, mint utazó kereskedőt, igen kinzottak s elkedvetlenítének. Ezen bajt a többi nemű emberek tartosan nem mánthettek meg, s utazásimon a félelem miatt éheztem, s minden falatom

[illegible]

Purgleitner Urnak graczban, ki ezen liquert a legisztabbat s minden káros hatástól megment. **Leitner Fr.** kereskedő.

Dr. Calloud, **Geleszta Zelti** egy skatulya használati utasítással 25 kr.
Dr. Koch, **Növény Bonbonja** köhögés ellen egy skatulya 40 kr.

Szeidlitz porok egy skatulya 1 frt.
Kapható Kolozsvártn.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 7/4 sz.)